

ÚVODEM

Kniha, kterou otevíráte, je pokusem představit českou literaturu „nultých let“, tedy prvního desetiletí nového tisíciletí, prostřednictvím interpretací nejpříznačnějších a umělecky nejvýraznějších básnických, prozaických a dramatických děl této dekády a zároveň podat informace zprostředkovávající kontext, v němž daná díla vznikala.

Naše publikace vychází z tradice interpretačních publikací, jež vycházely v Ústavu pro českou (respektive světovou) literaturu Akademie věd ČR v předchozích desetiletích. Konceptně navazuje především na svazek nazvaný V souřadnicích volnosti. Česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích (Academia 2008), který je vůči přítomné knize v pozici „prvního dílu“ a z něhož jsme převzali základní členění a tvar textů.

Každé interpretační heslo obsahuje část primární, tedy vlastní interpretaci, a část sekundární, přinášející přehled vydání, ocenění, zpracování v rámci jiného média, úryvky z recenzí, bibliografický přehled ohlasů díla a další informace. Heslům předcházejí vstupní přehledové studie, jež zachycují vývoj, hlavní tendence a podoby jak literatury tohoto období jako celku, tak jednotlivých literárních druhů. V závěru knihy jsou obsaženy stručné biografické medailony jednotlivých spisovatelů.

Snažili jsme se podat plastický obraz současné české literatury, a to s vědomím, že tento obraz je doposud neusazený. Naším cílem není normovat, ale přispět do diskuse a nabídnout náhled na rozmanité spektrum původních slovesných děl nového tisíciletí. Interpretované texty tak představují široké rozpětí od titulů, které vyvolaly polemické diskuse a dokládají aktuální kulturní a společenské trendy, až k dílům dobovou kritikou spíše přehlíženým, od textů uznávaných zejména odborníky až k literatuře s širší čtenářskou základnou. Výběr děl, jež jsou zde zahrnuta, je výsledkem debat mezi odborníky z oblasti literární historie i kritiky; přesto jsme si vědomi, že jde stále o individuální volbu a mnohá díla mohou být – nejen kvůli omezenému rozsahu publikace – jednotlivými uživateli knihy pociťována jako přebytečná, zatímco jiná mohou čtenáři postrádat.¹

¹Podobně jako v prvním díle jsme povinni zdůraznit, že texty a pasáže zabývající se literárním dílem jednoho z členů redakčního týmu, básníka a literárního vědce Petra Hrušky, byly zařazeny proti jeho vůli a díky pevnému přesvědčení ostatních redaktorů i širšího autorského okruhu, že bez nich by obraz sledovaného období byl nevyvážený a neúplný.

Navzdory použití formálně stejné struktury hesla naši knihu jako celek charakterizuje vnitřní různorodost, která je dána mimo jiné tím, že jednotlivé interpretace jsou vždy jen individuálním pohledem toho kterého interpreta na konkrétní literární dílo.

Nekladli jsme si za úkol vytvořit kanonizační příručku a poměřovat kvalitu a uměleckou přesvědčivost jednotlivých děl. Nabízíme pouze své „čtení“ nové dekády, již z našeho pohledu charakterizuje živel mnohosti a různosti. Jsme si vědomi rizik, která přináší krátký odstup od sledovaného období, a toho, že skutečný význam a hodnotu jednotlivých děl prověří až čas. I přesto jsme však přesvědčeni, že vytvoření takovéto příručky je potřebným činem, který pomůže zájemcům o současnou literaturu zorientovat se v nepřehledném a dosud podrobně nezmapovaném terénu nově vznikající literární produkce.

Alena Fialová